

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ

DEPARTAMENT TRANSFORMACJI

WIZJA SIŁ ZBROJNYCH RP - 2030

Spis treści

SŁOWO WSTĘPNE MINISTRA OBRONY NARODOWEJ.....	3
SŁOWO WSTĘPNE DYREKTORA DEPARTAMENTU TRANSFORMACJI.....	4
WPROWADZENIE.....	6
1. ŚRODOWISKO BEZPIECZEŃSTWA MIĘDZYNARODOWEGO.....	7
2. GŁÓWNE WYZWANIA DLA BEZPIECZEŃSTWA POLSKI.....	10
3. ZASADNICZE INTERESY NARODOWE W SFERZE BEZPIECZEŃSTWA.....	10
4. PRZYSZŁE ŚRODOWISKO OPERACYJNE SIŁ ZBROJNYCH RP.....	11
4.1. Przeciwnik.....	11
4.2. Pole walki.....	13
4.3. Operacje	14
5. SIŁY ZBROJNE RP - 2030	17
5.1. Misje i zadania SZ RP.....	18
5.2. Zdolności operacyjne	19
5.3. Struktura organizacyjna.....	22
5.4. Zasoby osobowe.....	26
5.5. Szkolenie i szkolnictwo wojskowe.....	28
5.6. Technika wojskowa.....	29
ZAKOŃCZENIE.....	34

SŁOWO WSTĘPNE MINISTRA OBRONY NARODOWEJ

Na nowoczesną, silną i cywilizacyjnie rozwiniętą Polskę muszą się składać również nowoczesne siły zbrojne. Naszą ambicją jest, aby Wojsko Polskie dołączyło do najnowocześniejszych armii państw europejskich. Dążymy do tego, aby polska armia rozwijała się i była wyposażana tak, by jej sprawność, mobilność, interoperacyjność, a przede wszystkim zdolność do efektywnego działania, budowała poczucie bezpieczeństwa obywateli, przyczyniała się do wzrostu poziomu bezpieczeństwa zbiorowego – w ramach Unii Europejskiej i NATO oraz stanowiła fundament pozycji Polski na arenie międzynarodowej. Tylko profesjonalne siły zbrojne, które będą posiadać efektywny system wdrażania innowacji oraz zdolność szybkiej adaptacji do zmieniających się uwarunkowań, będą mogły skutecznie stawić czoła przyszłym wyzwaniom.

Perspektywa stabilnej sytuacji geopolitycznej Polski z jednej strony oraz dobrej koniunktury gospodarczej naszego kraju z drugiej strony, stwarzają wyjątkowe możliwości rozwoju sił zbrojnych w najbliższych dekadach. To także wyjątkowa szansa odrobienia dystansu dzielącego Wojsko Polskie od standardów obowiązujących w wiodących państwach NATO oraz Unii Europejskiej. Aby tak się stało koniecznym jest zintensyfikowanie obecnie dokonywanych zmian w siłach zbrojnych oraz ich przekształcenie w ambitny program transformacji, który uczyni z Wojska Polskiego nowoczesny i sprawny instrument polityki bezpieczeństwa państwa. Nie ma jednak trwałych osiągnięć bez ich starannego przygotowania, bez podejmowania zdecydowanych działań i brania za nie odpowiedzialności. W tym kontekście opracowanie długoterminowej wizji sił zbrojnych jako integralnego i niezwykle ważnego elementu systemu strategicznego planowania rozwoju sił zbrojnych jest ważnym krokiem w kierunku ich kompleksowej transformacji.

Jestem głęboko przekonany, że „Wizja Sił Zbrojnych RP - 2030” spełni istotną rolę w tym procesie. Wierzę także, że stanie się ona czynnikiem integrującym i mobilizującym środowisko polityczne, opinię publiczną, kadre dowódczą, ekspertów wojskowych oraz ośrodki naukowe do szerokiej debaty nad wizją rozwoju Wojska Polskiego.

Bogdan KLICH

SŁOWO WSTĘPNE DYREKTORA DEPARTAMENTU TRANSFORMACJI

Transformacja Sił Zbrojnych RP to złożony i dynamiczny proces z implikacjami dla żołnierzy, struktury i organizacji, wyposażenia i technologii, a także zasad rządzących prowadzeniem operacji wojskowych. Ze względu na swoją kompleksowość, zakres nakładów, konsekwencje oraz ryzyko, transformacja musi mieć charakter uporządkowanego i długofalowego działania. Działanie to musi opierać się na możliwie obiektywnie zdefiniowanej przyszłości obejmującej między innymi kompleksową wizję jakościowo nowych sił zbrojnych.

Potrzeba opracowania wizji Sił Zbrojnych RP w perspektywie czasowej obejmującej dwie, trzy dekady była już od wielu lat powszechnie wyrażana przez środowisko praktyków i teoretyków wojskowych, a także ekspertów zajmujących się sprawami obronności. Jest ona bowiem koniecznym składnikiem racjonalnego, wielostopniowego procesu planowania obronnego, będącego głównym narzędziem polityki obronnej.

Opracowana przez Departament Transformacji „Wizja Sił Zbrojnych RP - 2030” stanowi punkt wyjściowy do perspektywicznego planowania rozwoju sił zbrojnych w wieloletnim horyzoncie czasowym. Ponadto, tworzy warunki do realizacji planowania i programowania rozwoju sił zbrojnych w krótszych okresach. Zgodnie z przyjętymi założeniami, „Wizja...” ma być gwarancją utrzymania spójności oraz jedności celu i kierunku podjętych działań, a także ma służyć sprecyzowaniu zasięgu zmian, ich zakresu i głębokości. Obok typowo praktycznego, planistycznego zastosowania, celem „Wizji...” jest również popularyzacja strategicznego myślenia o przyszłości, traktowania planowania jako racjonalnej podstawy kształtowania przyszłości w kategoriach strategicznych. „Wizja...” ma także stać się początkiem szerokiej, obejmującej środowiska polityczne, wojskowe i społeczne dyskusji nad kierunkami rozwoju Wojska Polskiego w kolejnych dekadach XXI wieku. Wyrażamy nadzieję, że dyskusja ta rozwinie się i przyniesie oczekiwane efekty.

„Wizja...” nakreśla pożądany obraz Sił Zbrojnych RP w perspektywie ponad 20 lat przy uwzględnieniu prawdopodobnych uwarunkowań ich rozwoju. Chcę w tym miejscu jednocześnie podkreślić, że nie jest ona prognozą. Jej misją jest zarysowanie horyzontu ambicji. „Wizja...” określa w sposób ogólny układ funkcjonalny przyszłych sił zbrojnych oraz zasadnicze cechy ich poszczególnych elementów. „Wizja...” zawiera również zestaw potencjalnych zdolności operacyjnych, których posiadanie będzie niezbędne, aby siły zbrojne mogły sprostać przyszłym wyzwaniom. Z drugiej jednak strony, „Wizji...” nie można traktować jako re-

cepty czy też zbioru gotowych rozwiązań w zakresie struktur organizacyjnych, liczebności sił lub zasadniczych systemów uzbrojenia. Biorąc pod uwagę złożoność i niewiadomą, jaką niesie ze sobą nawet najbliższa przyszłość, jakakolwiek próba ustalenia szczegółów w perspektywie czasowej dwóch, trzech dekad byłaby ryzykownym, a nawet niebezpiecznym posunięciem.

Treść „Wizji...” stanowi wynik połączenia wiedzy, doświadczenia i wyobraźni, a także naszych aspiracji i oczekiwań. Uwzględnia ona wnioski z analizy głównych trendów determinujących środowisko geostrategiczne, kierunków postępu technologicznego i innowacyjności, a także wynikające z nich zagrożenia i szanse. Konstruując wizję sił zbrojnych braliśmy także pod uwagę rysujące się tendencje rozwojowe w siłach zbrojnych innych państw oraz wnioski z analizy dokumentów o tym samym charakterze opracowanych i wydanych w NATO, UE, a także ekspertyz opublikowanych przez różne instytucje krajowe i zagraniczne. Tezy „Wizji...” zostały poddane konsultacji wewnątrzresortowej, jak i ponadresortowej. Były one również przedmiotem konferencji przeprowadzonej z udziałem przedstawicieli środowiska politycznego, akademickiego oraz wojskowego.

Implementacja założeń zawartych w „Wizji...” pozwoli na stworzenie sił profesjonalnych o uniwersalnym i modułowym charakterze, zdolnych do prowadzenia działań wojskowych w warunkach sieciocentrycznego pola walki.

gen. bryg. Marek OJRZANOWSKI

WPROWADZENIE

Polska w perspektywie 2030 roku będzie państwem nowoczesnym o wysokim poziomie jakości życia obywateli. Gospodarka kraju oparta będzie na rozwoju potencjału ludzkiego, zwiększaniu innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw, a także inwestycjach w jednostki naukowe, zdolne do generowania nowej wiedzy i technologii. Powszechny dostęp do usług elektronicznych oraz nowoczesnych technologii informacyjnych, pełna integracja Polski z gospodarką europejską i międzynarodowymi instytucjami finansowymi rozszerzy możliwości rozwojowe kraju i spowoduje, że Polska będzie należała do wspólnoty najbardziej rozwiniętych państw tworzących globalne społeczeństwo informacyjne.

Polska będzie również krajem bezpiecznym. Źródłem poczucia bezpieczeństwa obywateli będzie nowoczesny system obronny stanowiący integralną część systemu obronnego Unii Europejskiej oraz Sojuszu Północnoatlantyckiego. Polskim wkładem w umacnianie bezpieczeństwa międzynarodowego będzie m. in. udział Sił Zbrojnych RP w operacjach o różnym charakterze, realizowanych poza granicami obszaru euroatlantyckiego na podstawie mandatu organizacji uznanych przez społeczność międzynarodową.

Operacje Sił Zbrojnych RP będą realizowane w ścisłej koordynacji z pozostałymi instrumentami systemu obronnego. Ich celem będzie zapobieganie i neutralizowanie konfliktów lokalnych i regionalnych, przeciwdziałanie międzynarodowemu terroryzmowi i zorganizowanej przestępczości.

Siły Zbrojne RP będą stanowiły ważny składnik wojskowego i politycznego potencjału wspólnoty europejskiej i euroatlantyckiej. Będą siłami nowoczesnymi, dobrze wyszkolonymi i wyposażonymi oraz zdolnymi do działania w uwarunkowaniach sieciocentrycznego pola walki. Będą to siły o wysokim poziomie elastyczności, zdolne do prowadzenia operacji militarnych zarówno na własnym terytorium, obszarze euroatlantyckim jak i poza ich granicami oraz wsparcia działań odbudowy kraju realizowanych przez instytucje cywilne.

„Wizja Sił Zbrojnych RP 2030” stanowi opis pożądanego stanu Sił Zbrojnych RP w perspektywie roku 2030. Wizja określa główne kierunki rozwoju środowiska bezpieczeństwa międzynarodowego, przewidywany charakter środowiska operacyjnego sił zbrojnych, oraz kierunki postępu technologicznego.

Celem opracowania jest wskazanie pożądanego charakteru oraz zdolności przyszłych SZ RP, a także ukierunkowanie długoterminowego planowania obronnego na tworzenie jakościowo nowych sił zbrojnych, zdolnych do sprostania wymaganiom środowiska bezpieczeństwa w perspektywie najbliższych 20-25 lat. „Wizja...” ma charakter otwarty i będzie uaktualniana stosownie do zmian zachodzących w szeroko pojętym środowisku bezpieczeństwa.

1. ŚRODOWISKO BEZPIECZEŃSTWA MIĘDZYNARODOWEGO

1. Międzynarodowy system bezpieczeństwa w perspektywie 2030 roku będzie zmierzał w kierunku wielobiegunowości. Jego osnowę będą tworzyły supermocarstwa o globalnych interesach i posiadające własny potencjał ekonomiczno - militarny do ich zabezpieczenia, grupa krajów o regionalnych i lokalnych aspiracjach, a także ponadnarodowe bloki polityczno - militarne i regionalne struktury bezpieczeństwa. Istotną rolę w strukturze bezpieczeństwa świata będą spełniały również komplementarne, w sensie funkcjonalnym i wzajemnie wspierające się instytucje zbiorowego bezpieczeństwa i współpracy.
2. Wysokie tempo rozwoju gospodarczego państw azjatyckich w najbliższych dekadach spowoduje stopniowe tworzenie się nowego, gospodarczego i polityczno - militarnego ośrodka przyszłego świata. W perspektywie najbliższych 20-25 lat wzrośnie rola Chin, Indii oraz Japonii. Państwa te zajmą czołowe miejsca w hierarchii światowej i staną się obok Unii Europejskiej i Rosji liczącym się podmiotem w stosunkach międzynarodowych.
3. Stany Zjednoczone zachowają swój polityczny, technologiczno - gospodarczy i wojskowy prymat oraz utrzymają dominującą rolę w kształtowaniu środowiska międzynarodowego.
4. NATO pozostanie zasadniczym elementem systemu bezpieczeństwa międzynarodowego. Będzie mostem łączącym Stany Zjednoczone i Unię Europejską oraz płaszczyzną ich strategicznego partnerstwa. NATO będzie również istotnym forum współpracy i dialogu w kluczowych dla bezpieczeństwa międzynarodowego sprawach, otwartym na nowych członków.
5. Unia Europejska dzięki dalszemu rozszerzaniu, pogłębianiu integracji i stałemu wzrostowi gospodarczemu utrzyma swoją pozycję na arenie międzynarodowej. Unia Europejska będzie konfederacją państw ze wspólną walutą i wspólną granicą zewnętrzną. UE będzie podstawowym filarem polityki bezpieczeństwa i stabilizacji w Europie, a także stanie się globalnym aktorem w sferze polityki bezpieczeństwa.
6. Militarynym instrumentem polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Unii Europejskiej będzie Euroarmia, stanowiąca silny, europejski filar Sojuszu Północnoatlantyckiego. Będzie ona tworzona na bazie komponentów sił wojskowych wydzielanych z poszczególnych państw członkowskich i podporządkowanych operacyjnie ponadnarodowemu, unijnemu dowództwu. W jej skład będą wchodziły również oddziały i pododdziały tworzone na bazie bezpośredniego naboru prowadzonego przez instytucje unijne.
7. Euroarmia w perspektywie 20-25 lat będzie posiadała zdolności operacyjne niezbędne do autonomicznego planowania i prowadzenia pełnego spektrum

System bezpieczeństwa międzynarodowego będzie zmierzał w kierunku wielobiegunowości.

NATO pozostanie zasadniczym elementem systemu bezpieczeństwa międzynarodowego.

UE będzie głównym filarem stabilności i bezpieczeństwa europejskiego.

Europejskie siły zbrojne będą istotnym instrumentem kształtowania środowiska bezpieczeństwa.

operacji wojskowych sięgających od operacji pokojowych i stabilizacyjnych do pełnoskalowych operacji wojskowych o wysokiej intensywności, realizowanych zarówno na, jak i poza terytorium Europy.

8. Otwarcie granic, wzrost handlu międzynarodowego, a także rosnące współzależności między państwami stymulujące dalszą integrację systemów gospodarczych, będą w istotny sposób ograniczały możliwość pojawienia się realnych źródeł konfrontacji o globalnym zasięgu. Ich brak nie będzie oznaczał jednocześnie całkowitego zaniku zagrożeń w stosunkach międzynarodowych.
9. Zasadniczymi czynnikami generującymi realne zagrożenia dla środowiska bezpieczeństwa międzynarodowego w pierwszych dekadach XXI wieku oraz decydującymi o ich jakościowym i ilościowym poziomie będą: negatywne skutki postępującej globalizacji, znaczący wzrost demograficzny w państwach afrykańskich i na Bliskim Wschodzie, zmiany klimatyczne oraz ograniczony dostęp do zasobów naturalnych. Będą to także rosnące dysproporcje w poziomie życia pomiędzy bogatymi i biednymi zarówno wewnątrz poszczególnych krajów, jak i między państwami, zróżnicowanie infrastrukturalne, a także polaryzacja kultur i wyznań. Wynikające stąd problemy polityczne, gospodarcze i społeczno - kulturowe przyczynią się do dalszego rozwoju ekstremizmów ideologicznych i religijnych oraz ich przekształcania w ruchy polityczne, wzrostu aktywności międzynarodowego terroryzmu oraz zorganizowanej przestępczości o ponadnarodowym, a nawet ponadregionalnym zasięgu. W niekorzystnych warunkach problemy te mogą stać się również przyczyną niestabilności i dezintegracji struktur państwowych oraz rozpadu państw. Mogą one także stać się źródłem lokalnych, a nawet regionalnych konfliktów i wojen prowadzonych z użyciem zróżnicowanych pod względem charakteru i jakości sił oraz środków walki.
10. Czynnikiem destabilizującym międzynarodową sytuację polityczno - militarną będą fale uchodźców i migracje ludności w obrębie danego państwa lub grupy państw. Będą one następstwem klęsk żywiołowych, złej sytuacji gospodarczej, wewnętrznych kryzysów, czystek etnicznych oraz konfliktów. Ruchy migracyjne o ponadnarodowym i ponadregionalnym zasięgu będą powodowały przenoszenie konfliktów lokalnych do skupisk imigrantów o różnej narodowości i wyznaniu, znajdujących się w bogatych państwach. Mogą one stać się tam źródłem antagonizmów oraz wewnętrznych kryzysów o trudnej do oszacowania skali i zasięgu.
11. Istotną cechą rozwoju świata w perspektywie 20-25 lat będzie szybka urbanizacja oraz koncentrowanie się ludności w ośrodkach miejskich. Szczególnie wysoka dynamika tego zjawiska będzie widoczna na kontynencie afry-

Nowe zagrożenia będą bardziej zróżnicowane i złożone oraz mniej przewidywalne.

Świat będzie zmagał się z negatywnymi skutkami postępującej globalizacji, wzrostu demograficznego oraz zmianami klimatycznymi.

Polityczne, społeczne i ekonomiczne zagrożenie dla stabilności bezpieczeństwa stanowiącym będą masy migrantów.

kańskim oraz na Bliskim Wschodzie. Intensywne powiększanie się miast z jednoczesnym spadkiem szans na zatrudnienie będzie przyczyną wzrostu bezrobocia, rozrastania się dzielnic biedy i patologii, skupiających ogromne liczby ludności różnych wyznań, a także narastania konfliktów i napięć.

12. Charakter przyszłych zagrożeń będzie związany z określonymi obszarami geograficznymi. Konflikty i wojny między państwami będą charakterystyczne głównie dla obszaru Azji Południowej i Wschodniej oraz Afryki. Domeną kontynentu afrykańskiego będą również rozpadające się struktury państwowe.
13. Poważnym wyzwaniem dla środowiska bezpieczeństwa pozostanie niekontrolowany obrót bronią, materiałami i technologiami podwójnego przeznaczenia, a także proliferacja broni masowego rażenia i środków jej przenoszenia. W niektórych państwach kontynuowane będą intensywne prace badawczo-produkcyjne, zmierzające do skonstruowania i wyprodukowania tego typu broni. Sprzyjać będzie temu dalszy rozwój energetyki jądrowej oraz rozwój nowoczesnych technologii. Posiadanie broni masowego rażenia przez państwa o systemach autorytarnych, a także międzynarodowe organizacje terrorystyczne, otworzą nowe możliwości wywierania przez nie nacisku i tworzenia nowych zagrożeń.
14. Istotnym wyzwaniem dla bezpieczeństwa międzynarodowego będzie również rosnące zapotrzebowanie na wyczerpujące się, nieodnawialne zasoby naturalne, w tym szczególnie źródła energii. Fakt, że znacząca część światowych zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego jest skoncentrowana w regionach niestabilnych i w państwach pozostających pod rządami autorytarnymi może spowodować powstanie ognisk zapalnych konfliktów i wojen, które z kolei mogą doprowadzić do poważnego kryzysu energetycznego. Współzawodnictwo i walka o kontrolę nad zasobami surowców strategicznych oraz dążenie do zapewnienia sobie ciągłości dostaw surowców energetycznych może przyczynić się do powstania nowych turbulencji i istotnych zmian w układzie sił. W konsekwencji może powstać wiele nieufnych wobec siebie i rywalizujących ze sobą bloków o lokalnym bądź regionalnym zasięgu lub układów sojusznicych, które będą dążyć do osiągnięcia swoich interesów na drodze konfrontacji militarnej.
15. Wyzwania dla przyszłego środowiska bezpieczeństwa międzynarodowego mogą wynikać również ze stanu gospodarki międzynarodowej i rynków finansowych. Okresy stagnacji i regresu gospodarczego mogą prowadzić do zachwiania stabilności gospodarczej świata oraz wywoływać kryzysy i konflikty.

Wyzwaniem dla bezpieczeństwa będzie proliferacja materiałów nuklearnych, biologicznych i chemicznych.

Podłożem konfrontacji politycznej, gospodarczej, a nawet zbrojnej będzie rywalizacja o kontrolę nad zasobami naturalnymi.

2. GŁÓWNE WYZWANIA DLA BEZPIECZEŃSTWA POLSKI

16. Ukształtowany w ostatnich latach, korzystny dla bezpieczeństwa Polski kierunek rozwoju środowiska bezpieczeństwa międzynarodowego zostanie zachowany w perspektywie czasowej 20-25 lat.
17. Czynnikiem znacząco zmniejszającym możliwość destabilizacji i powstawania napięć w bezpośrednim otoczeniu terytorium kraju, będzie integracja polityczna, gospodarcza oraz militarna Polski w ramach Unii Europejskiej, a także kontynuacja procesu rozszerzania się UE o kolejne państwa położone na wschód od Polski. W konsekwencji, jedynie niewielka część obecnie istniejących granic lądowych, powietrznych i morskich Polski będzie stanowiła zewnętrzne granice Unii Europejskiej (obszaru Schengen).
18. Nieprzewidywalność przyszłego środowiska bezpieczeństwa międzynarodowego nie pozwala na jednoznaczne wykluczenie możliwości pojawiania się w perspektywie 20-25 lat nowych zagrożeń w bliskim otoczeniu kraju. Nie będą to jednak zagrożenia związane z tradycyjnie rozumianą inwazją sił zbrojnych, połączoną z dążeniem do zajęcia terytorium kraju. Bardziej prawdopodobnymi zagrożeniami dla bezpieczeństwa Polski będą zbrojne ataki wykonywane przez organizacje ekstremistyczne oraz zorganizowane grupy przestępcze, a także zagrożenia wynikające z klęsk, awarii oraz katastrof przemysłowych i ekologicznych.
19. Systematycznie rosnący poziom uzależnienia społeczeństwa od systemów teleinformatycznych spowoduje, że realnym zagrożeniem dla bezpieczeństwa państwa stanie się cyberterrorizm. Jego istotą będzie atak i zniszczenie zasobów informacyjnych systemu obronnego państwa oraz zasadniczych elementów systemu informatycznego (infosfery) zarządzającego m.in. energetyką, gospodarką oraz finansami państwa. Wzrośnie również poziom zagrożeń dla bezpieczeństwa energetycznego Polski.
20. Poważnym wyzwaniem dla Polski, jako integralnej części UE, mogą być migracje ludności z krajów biednych i słabo rozwiniętych do Europy. Zmiany demograficzne, będące ich następstwem, mogą z kolei spowodować istotne przewartościowania w tradycyjnej strukturze społecznej oraz doprowadzić do napięć społecznych i politycznych.

3. ZASADNICZE INTERESY NARODOWE RP W SFERZE BEZPIECZEŃSTWA

21. Pogłębiająca się integracja Unii Europejskiej spowoduje w Polsce zmianę filozofii myślenia i nowe podejście do kwestii narodowych, w tym interesów narodowych oraz europejskości. W perspektywie 20-25 lat pojęcia te ulegną istotnej ewolucji i przewartościowaniu. Zmieni się również hierarchia interesów narodowych definiowanych w obrębie kategorii interesów żywotnych,

Bezpieczeństwo Polski będzie ściśle związane z bezpieczeństwem zbiorowym UE i NATO.

Zmieni się charakter bezpośrednich zagrożeń dla bezpieczeństwa Polski.

Realnym zagrożeniem dla bezpieczeństwa państwa będzie cyberterrorizm.

Integracja Europejska spowoduje przewartościowania w pojmowaniu interesów narodowych.

ważnych oraz innych interesów niezbędnych dla rozwoju kraju.

22. Żywotne interesy narodowe będą związane z zapewnieniem ochrony niepodległości i nienaruszalności terytorium kraju, granic Unii Europejskiej i obszaru euroatlantyckiego, a także zapewnieniem bezpieczeństwa obywateli zamieszkałych zarówno na terytorium państwa jak i poza jego granicami.
23. Do ważnych interesów będzie należało zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania państwa i jego rozwoju ekonomicznego, w tym bezpieczeństwa energetycznego. Oznacza to rozwijanie współpracy wewnątrz UE, ze Stanami Zjednoczonymi oraz z państwami położonymi na południowej półkuli, gdzie znajdują się zasadnicze złoża energetyczne i zasoby surowców naturalnych niezbędnych do rozwoju gospodarczego oraz stanowiące potencjalny rynek zbytu.
24. Interesy narodowe związane będą z także z dążeniem do zapewnienia silnej pozycji Polski na arenie międzynarodowej oraz możliwości skutecznego promowania narodowych interesów. Uwzględniając położenie geopolityczne i historyczne doświadczenia Polski w interesie narodowym będzie dążenie do rozwoju i rozszerzania Unii Europejskiej o kolejne państwa położone na wschód od Polski oraz pozostawanie w trwałym i silnym związku ze Stanami Zjednoczonymi.
25. Istotną częścią narodowych interesów w przewidywalnej perspektywie czasowej będzie systematyczne zwiększanie znaczenia Polski jako wiarygodnego partnera i członka Unii Europejskiej oraz NATO. Będzie to realizowane poprzez wzrost zaangażowania Polski w kwestie zbiorowej obronności i rozbudowę zdolności obronnych tych organizacji, a także poprzez współfinansowanie lub udział SZ RP w inicjatywach sprzyjających stabilizacji środowiska bezpieczeństwa międzynarodowego.

4. PRZYSZŁE ŚRODOWISKO OPERACYJNE SIŁ ZBROJNYCH RP

4.1. Przeciwnik

26. Denacjonalizacja, ideologizacja oraz komercjalizacja źródeł przyszłych konfliktów i kryzysów spowoduje pojawienie się w następnych dekadach nowych państwowych i niepaństwowych aktorów środowiska bezpieczeństwa. Będą oni posiadali zdolność do prowokowania wewnętrznych kryzysów oraz konfliktów o międzynarodowym charakterze.
27. Przeciwnikiem przyszłych Sił Zbrojnych RP będą coraz rzadziej regularne siły zbrojne dysponujące kompleksowymi systemami uzbrojenia i odpowiednim zapleczem logistycznym. Ich miejsce zajmą lokalne (narodowe) i transnarodowe oddziały partyzanckie i paramilitarne, najemnicy oraz oddziały rebelianckie wykorzystujące do walki także dzieci - żołnierzy. Cechą wyróż-

Polska będzie dążyła do rozwoju i dalszego rozszerzania się Unii Europejskiej o kolejne państwa.

Polska będzie się aktywnie angażowała w kwestie bezpieczeństwa.

W przyszłości pojawią się nowi aktorzy środowiska bezpieczeństwa.

niającą te oddziały będzie szczególna determinacja ich członków oraz wysoka dynamika zmian taktyki działań. Nie będą oni posiadali uzbrojenia typu ciężkiego. Ich potencjał bojowy stanowiąc będą natomiast lekkie, przenośne przeciwlotnicze zestawy raketowe, małokalibrowe zestawy artyleryjskie i broń strzelecka o zróżnicowanym poziomie nowoczesności oraz improwizowane ładunki wybuchowe. Podmioty te nie będą posiadały stałych baz, regularnej struktury wewnętrznej i systemu dowodzenia, a swoją militarną słabość będą kompensowały prowadzeniem działań asymetrycznych (terror, powstania, wywołanie rozruchów ulicznych o dużej skali).

28. Przeciwnik stosujący asymetryczne formy walki nie będzie przestrzegał norm wynikających z zapisów prawa humanitarnego konfliktów zbrojnych. Będzie atakował osoby i obiekty chronione prawem międzynarodowym i wykorzystywał osoby cywilne do osłony własnych działań. Nie będzie używał także umundurowania, ani też odznak identyfikacyjnych formacji wojskowych.
29. Istotną grupę przeciwników stanowiąc będą nowe jakościowo grupy terrorystyczne i przestępcze. Dzięki postępowi w zakresie technologii informacyjnych, otwarciu granic, swobodniejszemu przepływowi kapitału oraz postępowi w dziedzinie komunikacji i transportu, grupy te zyskają zupełnie nowe możliwości działania oraz międzynarodowe znaczenie.
30. Przeciwnik będzie działał w małych formacjach lub grupach bojowych, zdecentralizowanie i w rozproszeniu. Większe liczebnie zgrupowania bojowe tworzone będą tylko doraźnie, na czas konkretnej akcji. Do utrzymania łączności i dowodzenia będzie on wykorzystywał nowoczesne systemy telekomunikacyjne. Niekontrolowany handel uzbrojeniem rozwijanym na bazie zaawansowanych rozwiązań technologicznych spowoduje, że potencjalny przeciwnik może również posiadać broń o olbrzymiej efektywności oraz sile rażenia porównywalnej do broni chemicznej czy biologicznej.
31. Działając na „własnym” terenie, przeciwnik będzie operował w dogodnym dla siebie środowisku, wykorzystując do ukrycia swojej działalności maskujące właściwości ukształtowania terenu oraz jego naturalnego pokrycia. W celu zniwelowania przewagi technologicznej wojsk międzynarodowych w zakresie rozpoznania i precyzyjnego rażenia, przeciwnik będzie stosował zmienną taktykę walki. Będzie dążył do przeniesienia działań do strefy zaludnionej.
32. Przeciwnik będzie również prowadził akcje zbrojne poza swoim terytorium, wszędzie tam gdzie będą znajdowały się, w jego przekonaniu, wrogie mu instalacje i sprzęt wojskowy. Będzie również przeprowadzał operacje na terytoriach wrogich mu państw. Celem działań będzie zniszczenie wybranych, kluczowych elementów ich infrastruktury obronnej oraz elementów infrastruktury niezbędnej dla prawidłowego funkcjonowania gospodarki.

Przeciwnik nie będzie przestrzegał prawa humanitarnego konfliktów zbrojnych.

Przeciwnik będzie operował w dogodnym dla siebie środowisku.

33. Sposób ataku oraz użyte do tego celu środki będą zróżnicowane. Ataki będą wykonywane przy użyciu środków wybuchowych, przenośnych środków rażenia, zdalnie detonowanych improwizowanych ładunków wybuchowych i min - pułapek, a także wcześniej uprowadzonych cywilnych i wojskowych statków powietrznych, pojazdów mechanicznych oraz jednostek pływających. Nie należy również wykluczać ograniczonego użycia materiałów chemicznych i biologicznych, którego celem będzie wywołanie paniki, strachu i niepokoju społecznych wewnątrz kraju oraz osłabienie poparcia społecznego dla prowadzonych operacji. Jedną z szeroko stosowanych form oddziaływania przeciwnika stanie się także atak cybernetyczny zarówno na wojskowe, jak i cywilne systemy informatyczne.
34. Przeciwnik będzie wykorzystywał do wsparcia swoich działań szerokie spektrum środków masowego przekazu. Poprzez rozpowszechnianie obrazów eksponujących niehumanitarne aspekty operacji militarnej, cierpienie ludności cywilnej, w tym dzieci i starców, będące skutkiem prowadzonych działań, przeciwnik będzie się starał utrwalić postrzeganie sił interwencyjnych jako sił okupacyjnych, nierespektujących praw człowieka. Na bazie ideologii lub religii będzie zaszczepiał strach, podsyczał nienawiść oraz dążył do zmobilizowania lokalnej i międzynarodowej opinii publicznej przeciwko siłom zbrojnym i państwom wypełniającym mandat organizacji międzynarodowych.

Przeciwnik będzie używał szerokiego spektrum środków walki.

Środki masowego przekazu będą dla przeciwnika istotną sferą walki ideologicznej.

4.2. Pole walki

35. Odzwierciedleniem kompleksowości przyszłej walki będzie charakter i natura przestrzeni, w której będzie ona prowadzona. W przyszłości wkroczy ona niemalże w każdy obszar ludzkiej aktywności i obejmie obszary odmienne od klasycznego pola walki charakteryzowanego przez szerokość, głębokość oraz wysokość. Obok tradycyjnych, fizycznych geoprzestrzeni jak ląd, morze, przestrzeń powietrzna (powietrzno - kosmiczna) do prowadzenia walki będą wykorzystywane sfery pozbawione parametrów geograficznych, niemierzalne i nieograniczone takie jak wirtualna przestrzeń cybernetyczna i sfera informacyjna. Obszary te będą się na siebie nakładać i wzajemnie uzupełniać tworząc jednolitą, nieznaną do tej pory przestrzeń walki sił zbrojnych.
36. Możliwość pojawienia się sytuacji kryzysowych w dowolnym miejscu globu wskazuje, że przyszłe pole walki SZ RP będzie zróżnicowane pod względem klimatycznym i hydrologicznym, a także ukształtowania i pokrycia terenu. Może to być zarówno teren falisty i górzysty gęsto porośnięty roślinnością, jak również teren płaski, a nawet pustynny.
37. Pole walki nie będzie miało klasycznego, linearnego charakteru, linii styczności bojowej wojsk, ani też linii rozgraniczeń. W przyszłości polem walki będą

Walka przyszłości będzie toczyła się na wielu płaszczyznach i sferach ludzkiej aktywności.

Pole walki będzie miało zróżnicowany charakter.

dzie obszar, na którym w wielu miejscach jednocześnie toczone będą walki oraz inne działania o zróżnicowanym charakterze i intensywności.

38. Znaczna część walki zbrojnej prowadzona będzie w rejonach zurbanizowanych lub w rejonach, które będą w równym stopniu wykorzystywane przez formacje zbrojne, jak i osoby cywilne (uchodźcy, mieszkańcy, przedstawiciele rządowych i pozarządowych organizacji humanitarnych), gdzie nie będzie możliwe jednoznaczne rozróżnienie sił walczących od cywili oraz obiektów wojskowych od cywilnych. Wielkie metropolie miejskie i miasta, a także osady i wsie oraz towarzyszące im skupiska ludzkie będą stwarzały specyficzne warunki do prowadzenia działań. Dla przeciwnika obszary te będą stanowiły idealne warunki do zwiększenia efektywności ataków, zadania znacznie większych strat oraz obrony i maskowania własnych działań. W odróżnieniu od terenu odkrytego, obszary miejskie będą stanowić idealne miejsce do organizacji zasadzek i zastawiania pułapek, a jednocześnie ograniczać możliwości rozpoznawcze, manewrowe, zasięg oraz precyzję rażenia środków ogniowych sił interweniujących.
39. Szerokie spektrum możliwości cyberprzestrzeni w zakresie wsparcia działań bojowych wojsk, rozpoznania, dowodzenia i łączności, transmisji danych, a także kierowania systemami uzbrojenia oraz prowadzenia walki psychologicznej spowoduje, że stanie się ona istotną sferą przyszłej walki. Jej zdominowanie traktowane będzie jako decydujące dla osiągnięcia przewagi informacyjnej.

4.3. Operacje

40. Operacje Sił Zbrojnych RP będą realizowane głównie w układzie sił międzynarodowych. Będą one planowane i dowodzone przez zintegrowane, międzynarodowe dowództwa i sztaby. Operacje wojskowe o narodowym charakterze będą realizowane jedynie w ramach operacji reagowania kryzysowego na terenie kraju. Będą one posiadały jednak ograniczony przestrzennie i czasowo rozmach, a ich istotą będzie zminimalizowanie skutków powstałego zagrożenia. W sytuacji eskalacji zagrożenia ich celem będzie stworzenie warunków do wprowadzenia sił międzynarodowych.
41. Zasadniczą formą aktywności wojskowej Sił Zbrojnych RP w perspektywie 20-25 lat będzie udział w interwencjach zbrojnych realizowanych poza terytorium kraju, w ramach operacji reagowania kryzysowego UE, NATO lub koalicji państw. Będą one stanowiły dopełnianie działań dyplomatycznych i gospodarczych podejmowanych w celu zapobieżenia wojnom, powstrzymania eskalacji i rozprzestrzeniania się konfliktów, a także zapobieżenia umocnieniu sił, które mogą stać się przyczyną kryzysów w przyszłości. Często też,

Walka zbrojna prowadzona będzie w rejonach zurbanizowanych i wielkich metropoliach miejskich.

Cyberprzestrzeń i sfera informacyjna staną się przestrzeniami walki o olbrzymim potencjale.

Operacje SZ RP będą prowadzone w układzie sił międzynarodowych.

Operacje wojskowe będą miały najczęściej charakter interwencji zbrojnych.

operacje te będą posiadały znamiona interwencji prewencyjnych (działań zapobiegawczych).

42. Udział Sił Zbrojnych RP w operacjach o ekspedycyjnym charakterze będzie każdorazowo zdeterminowany konkretną sytuacją strategiczną, konsensem politycznym oraz interesami narodowymi – politycznymi i gospodarczymi.
43. Siły interwencyjne nie będą posiadały stałej struktury organizacyjnej, lecz będą tworzone doraźnie. W zależności od potrzeb wynikających z charakteru sytuacji kryzysowej w ich skład będą wchodziły związki taktyczne i oddziały wojsk, a także mniejsze, specjalnie tworzone jednostki lub grupy bojowe. Siły interwencyjne będą powoływane postanowieniem organizacji międzynarodowych i będą realizowały zadania pod polityczną kontrolą i strategicznym kierownictwem tych organizacji.
44. Operacje sił zbrojnych będą miały charakter operacji połączonych. W zależności od rozmachu, charakteru i celu operacji siły je realizujące będą tworzone przez zróżnicowane co do wielkości komponenty: lądowy, powietrzny, morski, wojsk specjalnych, a także sił realizujących zadania w cyberprzestrzeni oraz w sferze informacyjnej.
45. Operacje sił wojskowych będą nierozzerwalnie wplecione i zsynchronizowane z działaniami innych rządowych i pozarządowych organizacji dążących do uzyskania odpowiednich efektów politycznych, społecznych i gospodarczych niezbędnych do osiągnięcia zaplanowanych celów operacji (*ang. effects based approach to operations*). W konsekwencji rola komponentu wojskowego w działaniach połączonych, a także cele poszczególnych etapów operacji wojskowej będą często wynikały z szerszego planu kampanii wojskowo - cywilnej. Będzie to wyrazem kompleksowego podejścia do operacji łączącego jej aspekty polityczne, gospodarcze, społeczne i wojskowe.
46. Istotnym elementem środowiska operacyjnego sił interwencyjnych w perspektywie 20-25 lat będą komercyjne, ponadnarodowe organizacje paramilitarne. Na podstawie kontraktu z władzami państwowymi lub międzynarodowymi korporacjami przemysłowymi będą one realizowały szerokie spektrum zadań stanowiących obecnie obszar działalności sił wojskowych. Organizacje te będą ochraniały infrastrukturę przemysłową. Będą także ochraniały ludzi, prowadziły działalność szkoleniową oraz realizowały zadania o charakterze policyjnym. Siły te, na podstawie mandatu organizacji międzynarodowych, będą również prowadziły działania prewencyjne o charakterze policyjno - wojskowym w regionach szczególnie niebezpiecznych, gdzie wprowadzenie sił wojskowych będzie wiązało się z nieakceptowanym przez społeczność międzynarodową ryzykiem.

Siły interwencyjne będą miały połączony charakter.

Operacje sił wojskowych będą zsynchronizowane z działaniami rządowych i pozarządowych organizacji.

Istotnym elementem środowiska operacyjnego będą komercyjne, ponadnarodowe organizacje paramilitarne.

47. Operacje ekspedycyjne sił zbrojnych będą prowadzone w oparciu o nową koncepcję dowodzenia. Jej istotą będzie rozwijanie na obszarze operacyjnym stanowisk dowodzenia o ograniczonej ilości personelu oraz sprzętu technicznego. Zasadnicza część procesu dowodzenia siłami ekspedycyjnymi realizowana będzie na bazie zasobów osobowych i możliwości technicznych stanowisk i punktów stacjonarnego systemu dowodzenia rozmieszczonych z dala od tego obszaru. Zastosowanie w praktyce koncepcji „sięganie na zaplecze/sięganie w tył” (*ang. reach back*) zapewni obniżenie ogólnych kosztów operacji, odciążenie systemu logistycznego oraz znaczne skrócenie czasu reakcji.
48. Działania sił wojskowych w ramach interwencji zbrojnych będą miały najczęściej dwufazowy przebieg. Istotą pierwszej fazy, będzie wykonanie zsynchronizowanych z działaniami komponentu lądowego uderzeń lotniczo - raketowych na wojskowe obiekty punktowe o stałym lub mobilnym charakterze oraz precyzyjne uderzenia w wybrane, kluczowe dla funkcjonowania przeciwnika elementy jego infrastruktury. Uderzenia będą poprzedzone, a następnie wsparte intensywnym oddziaływaniem informacyjnym i elektronicznym oraz działaniami psychologicznymi. Faza ta będzie prowadzona w niezwykle szybkim tempie niezależnie od pory doby i warunków atmosferycznych. Istotą działań sił wojskowych w drugiej fazie operacji będzie wojskowe wsparcie wysiłków politycznych, militarnych i działań ukierunkowanych na tworzenie nowych polityczno-militarnych struktur państwowych, struktur społecznych oraz wolnorynkowej gospodarki.
49. Wszędzie tam, gdzie nie będzie zachodziła konieczność zajmowania terytorium przeciwnika w celu wygaszenia konfliktu lub gdzie wykorzystanie dużych zgrupowań sił lądowych ze względów politycznych, społecznych i militarnych będzie niemożliwe lub bezcelowe, operacje wojskowe prowadzone będą głównie z użyciem powietrznych lub morskich kierowanych systemów rażenia. W celu utrzymania własnych strat na minimalnym poziomie, uderzenia będą prowadzone z dużych odległości i wysokości, bez wnikania w przestrzeń powietrzną przeciwnika lub strefę rażenia jego środków ogniowych. Grupy bojowe komponentu lądowego (wojsk specjalnych/wojsk lądowych) oraz sprzęt bojowy będą przetrzucane w rejon operacyjny jedynie w celu uzupełnienia efektu działań „z daleka” (*ang. stand off*) i zwiększenia ich skuteczności.
50. Przyszłe operacje sił zbrojnych będą opierały się na założeniach koncepcji działań sieciocentrycznych. Jej istotą będzie uzyskanie znacznego wzrostu siły bojowej poprzez połączenie w jednolitą sieć informacyjną sensorów, decydyntów i systemów rażenia, osiągnięcie przewagi informacyjnej, zwiększe-

Operacje sił zbrojnych prowadzone będą w oparciu o nowe koncepcje dowodzenia.

Operacje sił wojskowych w ramach interwencji zbrojnych będą miały najczęściej dwufazowy przebieg.

Zasadnicze znaczenie w operacji będą miały środki powietrzne, siły specjalne oraz wysoce mobilne grupy zadaniowe.

Przewaga informacyjna będzie podstawowym warunkiem osiągnięcia sukcesu.

nie szybkości dowodzenia oraz tempa operacji, a także zwiększenie skuteczności uzbrojenia, wzrostu odporności na uderzenia przeciwnika oraz zwiększenia stopnia synchronizacji działań.

51. Istotną cechą przyszłych operacji wojskowych będzie coraz szersze wykorzystywanie w działaniach bojowych powietrznych, morskich i lądowych robotów oraz zdalnie sterowanych maszyn. Będą one realizowały najbardziej uciążliwe i niebezpieczne zadania i zastępowały ludzi wszędzie tam, gdzie będzie istniał nieakceptowany poziom zagrożenia dla życia żołnierzy, a także ryzyko znacznego wzrostu kosztów operacji bojowych. Zwiększy się również zakres wykorzystywania przez siły wojskowe systemów satelitarnych (wojskowych i komercyjnych). Obok dostarczania informacji rozpoznawczej i zabezpieczenia łączności, systemy bazowania kosmicznego będą zapewniały zdolność do precyzyjnego określania położenia sił własnych i zwalczanych obiektów stacjonarnych, będą ostrzegały o uderzeniach rakiet balistycznych oraz monitorowały warunki atmosferyczne w rejonie operacji.
52. Operacje sił zbrojnych prowadzone będą w warunkach stałej obecności środków masowego przekazu relacjonujących globalnej opinii publicznej przebieg działań militarnych niemal w czasie rzeczywistym. Dążenie do zachowania wysokiego poziomu akceptacji społeczności międzynarodowej dla podjętych działań wojskowych spowoduje, że operacje sił zbrojnych będą prowadzone w coraz węższych ramach prawnych i politycznych. Normy międzynarodowego prawa humanitarnego konfliktów zbrojnych i innych aktów prawa międzynarodowego będą szczególnie wymagające w zakresie ochrony ludności i infrastruktury cywilnej, a także ochrony środowiska naturalnego. Ich każdorazowe naruszenie będzie źródłem walki informacyjnej ze strony przeciwnika oraz krytyki ze strony opozycji wewnętrznej, środków masowego przekazu, a następnie opinii publicznej. W praktyce będzie to oznaczało konieczność powszechnego stosowania w walce systemów uzbrojenia o wysokiej precyzji trafienia oraz szerokim użyciu środków rażenia o charakterze nieśmiercionośnym (*ang. non - lethal weapons*), takich jak pociski gumowe, amunicja ogłuszająca, systemy rażenia mikrofalowego itp.

5. SIŁY ZBROJNE RP – 2030

53. Dzięki sprawności działania i zdolności do transformacji w nieustannie zmieniającym się środowisku bezpieczeństwa, Siły Zbrojne RP będą istotnym instrumentem budowania wiarygodności i międzynarodowej pozycji Polski zarówno w Unii Europejskiej, jak i w Sojuszu Północnoatlantyckim. Będą stanowiły integralną część europejskiego systemu obronnego i będą zdolne do solidarnego działania w sytuacji pojawienia się bezpośredniego zagrożenia.

Powszechnie będzie wykorzystywane w działaniach sił wojskowych robotów i zdalnie sterowanych maszyn.

Operacje sił zbrojnych będą prowadzone przy ciągłej obecności mass mediów.

Siły Zbrojne RP będą siłami sprawnymi, elastycznymi i mobilnymi.

54. SZ RP będą siłami profesjonalnymi, uniwersalnymi, o modułowym charakterze. Będą siłami o wysokim stopniu gotowości bojowej i dostępności, zdolne do natychmiastowego strategicznego przerzutu zarówno drogą lotniczą, jak i morską. Będą również nasycone nowoczesną techniką bojową i sprzętem wojskowym. Będą posiadały zintegrowane struktury rozpoznania, dowodzenia, wsparcia i zabezpieczenia logistycznego. Osiągnięcie takiego stanu nastąpi nie tylko w rezultacie modernizacji technicznej, czy zastępowania jednych struktur organizacyjnych innymi, ale również w wyniku głębokich zmian w kulturze organizacji, jaką są siły zbrojne. Współpraca z sojusznikami i koalicjantami da możliwość wdrożenia najlepszych rozwiązań w tej dziedzinie funkcjonujących na świecie. W rezultacie zmiany kulturowe, sprawność i skuteczność organizacyjna doprowadzi do wzrostu efektywności i wielokrotnienia możliwości bojowych SZ RP.

5.1. Misje i zadania SZ RP

55. Misje Sił Zbrojnych RP będą determinowane interesem narodowym, sytuacją środowiska bezpieczeństwa międzynarodowego, w tym głównie charakterem zagrożeń, a także nałożoną na siły zbrojne funkcją w systemie bezpieczeństwa narodowego, oraz zobowiązaniami Polski wobec Unii Europejskiej i Sojuszu Północnoatlantyckiego. Będą obejmowały:

- utrzymanie bezpieczeństwa i integralności terytorialnej kraju, Unii Europejskiej, a także obszaru euroatlantyckiego;
- utrzymanie pokoju i stabilizacji międzynarodowej;
- wspieranie bezpieczeństwa wewnętrznego i pomoc społeczeństwu.

Niskie prawdopodobieństwo pojawienia się realnych, bezpośrednich zagrożeń militarnych dla bezpieczeństwa kraju i Europy wymagających zaangażowania SZ RP w pełnoskalowych operacjach wojskowych na terytorium kraju, Unii Europejskiej oraz obszaru euroatlantyckiego, spowoduje istotne prze wartościowanie w hierarchii i strukturze zadań stojących przed siłami zbrojnymi. W perspektywie roku 2030 zadania Sił Zbrojnych RP będą obejmowały:

- udział narodowych komponentów wojskowych (zgrupowań zadaniowych), w międzynarodowych operacjach reagowania kryzysowego, realizowanych w celu opanowania kryzysów oraz zapewnienia osłony przed ich skutkami;
- udział w międzynarodowych działaniach stabilizacyjnych, obejmujących militarne wsparcie wysiłków na rzecz tworzenia struktur państwowych opartych na zasadach demokracji, podnoszeniu bezpieczeństwa oraz rozwoju wolnorynkowej gospodarki na obszarach stanowiących źródło zagrożeń dla bezpieczeństwa międzynarodowego;

Głównymi determinantami misji i zadań SZ RP będą interesy narodowe oraz charakter zagrożeń.

Operacje interwencyjne stanowiącą główną formę aktywności SZ RP.

- udział w operacjach antyterrorystycznych;
- udział w międzynarodowych działaniach mających na celu osłonę infrastruktury wydobywczej i dróg przesyłowych surowców energetycznych, w celu zapewnienia płynności dostaw tych surowców;
- udział w utrzymaniu bezpieczeństwa wewnętrznego kraju oraz wsparcie sił pozarządowych w utrzymaniu porządku publicznego i praworządności;
- prowadzenie działań zbrojnych w celu obrony terytorium kraju, UE lub obszaru euroatlantyckiego w razie bezpośredniej agresji, obejmujących wykorzystanie całego lub części potencjału obronnego do odparcia agresji poprzez przygotowanie i przeprowadzenie operacji wysokiej intensywności.

5.2. Zdolności operacyjne

56. Stosownie do charakteru przyszłych misji i zadań, Siły Zbrojne RP będą posiadały zdolności operacyjne niezbędne do prowadzenia szerokiego spektrum operacji w zróżnicowanym środowisku. Będą one rozwijane nie tylko na bazie własnych narodowych możliwości. W obszarach, gdzie pozyskanie zdolności będzie trudne lub też niemożliwe w układzie narodowym, siły zbrojne będą dążyć do ich osiągnięcia w ramach współpracy wielonarodowej lub uczestnictwa w unijnych lub sojuszniczych programach obronnych.

57. SZ RP będą posiadały zdolność do pozyskiwania danych o przeciwniku i środowisku operacyjnym w szerokim zakresie spektrum elektromagnetycznego, niezależnie od warunków atmosferycznych i pory doby. SZ RP będą zdolne do ich gromadzenia, przetwarzania i przekształcania różnych formatów danych w jednolity obraz przeciwnika i środowiska operacyjnego. SZ będą również zdolne do ich udostępniania na wszystkich szczeblach dowodzenia, wizualizacji i wymiany (współużytkowania informacji) z innymi uczestnikami walki w czasie rzeczywistym. Siły zbrojne będą zdolne do pozyskiwania osobowych źródeł wywiadowczych i tworzenia na obszarze operacyjnym siatek wywiadowczych. Posiadanie tych zdolności umożliwi analizę i wiarygodną ocenę sytuacji w wymiarze strategicznym, operacyjnym i taktycznym, właściwą identyfikację zdarzeń i monitorowanie ich przebiegu, a dowódcom osiągnięcie i utrzymanie stosownego poziomu wiedzy sytuacyjnej oraz świadome i efektywne wykorzystywanie pojawiających się na polu walki „szans” na uzyskanie sukcesu taktycznego lub operacyjnego. Pozwolą one także w istotny sposób zredukować ryzyko operacyjne oraz osiągnąć przewagę decyzyjną nad przeciwnikiem w danym miejscu i czasie, a w konsekwencji narzucenie mu własnej woli i przejęcie inicjatywy. Zdolność ta zapewni również możliwość monitorowania i stałej weryfikacji stopnia rzeczywistego porażenia obiektów uderzeń, a w konsekwencji wypracowanie decyzji, co do

Zdolność do efektywnego rozpoznania.

kierunku dalszych działań. W wielu wypadkach dane uzyskane przez system rozpoznania będą służyły również jako dowód przeciwko propagandzie przeciwnika oraz doniesieniom środków masowego przekazu, wskazującym na rozległe straty uboczne w infrastrukturze i wśród osób cywilnych, powstałe na skutek uderzeń.

58. Siły zbrojne będą posiadały zdolność do skutecznego dowodzenia, kierowania i kontroli na wszystkich szczeblach dowodzenia w czasie rzeczywistym oraz do realizacji współdziałania z innymi elementami krajowego i międzynarodowego systemu bezpieczeństwa. Infrastruktura systemu dowodzenia siłami zbrojnym będzie bazowała na sprawnie działającej sieci stałych, zintegrowanych stanowisk dowodzenia, wyposażonych w nowoczesne, zautomatyzowane systemy dowodzenia, jasne, standardowe procedury operacyjne oraz pracy sztabowej, a także efektywną architekturę wsparcia dowodzenia. Siły zbrojne, w celu zapewnienia dowodzenia w ramach operacji reagowania kryzysowego, będą posiadały również stanowiska dowodzenia oraz siły i środki wsparcia dowodzenia zdolne do szybkiego przetrzutu drogą powietrzną. W sytuacji wykonywania przez Polskę funkcji „państwa wiodącego” będą one zdolne do planowania i prowadzenia operacji o wielonarodowym charakterze. Istotną częścią systemu dowodzenia Siłami Zbrojnymi RP będzie zintegrowany podsystem identyfikacji, selekcji obiektów uderzeń oraz określania kolejności ich zwalczania, stanowiący most łączący system dowodzenia z systemem rażenia sił zbrojnych.

59. Siły Zbrojne RP będą posiadały zdolność do utrzymania wysokiej efektywności działań oraz gradacji sposobów użycia siły. Zdolność ta zapewniona będzie między innymi poprzez posiadanie w wyposażeniu szerokiego spektrum powietrznych, lądowych i morskich środków rażenia ogniowego i elektronicznego o zróżnicowanym potencjale niszczącym oraz zróżnicowanych systemach naprowadzania, zapewniających wysoki poziom precyzji uderzeń. Środki walki, dzięki ich integracji z zintegrowanym systemem rozpoznania i identyfikacji obiektów, umożliwią prowadzenie działań bojowych niezależnie od warunków atmosferycznych oraz pory doby. Pozwolą one także na prowadzenie działań w szerokim zakresie wysokości i odległości oraz przeciwko zróżnicowanym obiektom przeciwnika, znajdującym się na obszarze operacyjnym, niezależnie od jego naturalnego pokrycia i ukształtowania oraz poziomu urbanizacji. Siły zbrojne będą posiadały także nieśmiercionośne systemy uzbrojenia bazujące na impulsie elektromagnetycznym, fali dźwiękowej lub energii kierowanej. Systemy te będą pozwalały siłom zbrojnym reagować stosownie do charakteru operacji, stopnia zagrożenia, potrzeb i zgodnie z ograniczeniami politycznymi i prawnymi oraz umożliwiały zwalczanie obiek-

Zdolność do skutecznego dowodzenia.

Zdolność do prowadzenia efektywnych działań.

tów i sił przeciwnika zarówno fizycznie, jak i ich neutralizację w inny, nieśmiertelny sposób. Źródłem wysokiej efektywności działań będzie także zdolność sił zbrojnych do prowadzenia operacji informacyjnych, realizowanych zarówno w cyberprzestrzeni, jak i sferze informacyjnej. Będą one prowadzone w formie działań ofensywnych i defensywnych. Ich celem będzie aktywne zdobywanie, przetwarzanie (modyfikacja) i wykorzystywanie informacji oraz zapewnienie bezpieczeństwa własnej sieci komputerowej przed atakami fizycznymi i cybernetycznymi.

60. Siły zbrojne będą posiadały dostęp (w formule narodowej lub wielonarodowej - wojskowej lub cywilno - wojskowej) do różnicowanych, powietrznych i morskich środków transportowych o strategicznym zasięgu. Dzięki temu będą posiadały zdolność do szybkiej reakcji na zagrożenia powstałe nawet tysiące kilometrów od terytorium kraju i przerzutu wydzielonych sił zadaniowych do odległych rejonów operacyjnych, w tym także do rejonów, gdzie będzie ograniczony dostęp do odpowiedniej infrastruktury lotniskowej lub portowej oraz logistycznej. Zdolność ta będzie osiągnięta dzięki utrzymywaniu sił w odpowiednich stopniach gotowości bojowej do użycia i dostępności sił przeznaczonych do udziału w operacjach sojuszniczych i koalicyjnych poza terytorium kraju. SZ RP będą posiadały również zdolność do swobodnego przemieszczania się i mobilności wewnątrz teatru działań oraz na całej szerokości i głębokości rejonu operacyjnego. Dzięki temu siły zbrojne będą mogły prowadzić działania o wysokiej dynamice, manewrowości i elastyczności. W zależności od potrzeb wynikających z sytuacji operacyjno – taktycznej będą one zdolne do szybkiej rekonfiguracji wojsk i systemu ognia oraz wykonania zaskakującego uderzenia z niespodziewanego kierunku.

61. Siły Zbrojne RP będą posiadały zdolność do wykrywania, identyfikacji i przeciwdziałania broni masowego rażenia w celu ograniczenia skutków jej zastosowania. Ponadto, siły zbrojne będą posiadały środki indywidualnej i zbiorowej ochrony przed skażeniami oraz dobrze zorganizowany i wyposażony system zabezpieczenia medycznego, zapewniający wysokie standardy opieki nad poszkodowanymi i możliwości ich ewakuacji. Siły zbrojne będą posiadały również zintegrowane systemy ochrony i obrony (fizycznej i elektronicznej) własnych sił znajdujących się na polu walki, baz wojskowych i infrastruktury logistycznej przed atakiem konwencjonalnym z lądu i powietrza. Zdolność do identyfikacji sił i środków walki oddziałów własnych i sprzymierzonych w warunkach bojowych, a także innych osób znajdujących się na obszarze operacyjnym zapewni zminimalizowanie ryzyka ich nieumyślnego porażenia.

Zdolność do strategicznego przerzutu oraz zapewnienia wysokiej mobilności.

Zdolność do przetrwania i ochrony wojsk.

62. Siły zbrojne będą zdolne do podtrzymywania działań bez względu na ich miejsce, charakter, intensywność, czas trwania oraz fazę operacji. Będzie to możliwe poprzez wprowadzenie mechanizmów monitorowania zapasów i śledzenia trasy ich dostarczania, a także komercjalizacji (wykorzystania cywilnych dostawców i wykonawców - *ang. Outsourcing*) zabezpieczenia i utrzymania ciągłości dostaw zaopatrzenia dla walczących sił. Siły zbrojne będą zdolne do rozwinięcia zintegrowanego łańcucha logistycznego i odpowiedniego rozśrodkowania służb pomocniczych i remontowych, a także urządzeń i instalacji logistycznych na obszarze operacyjnym. Umożliwi to utrzymanie wysokiego poziomu sprawności uzbrojenia i sprzętu wojskowego, terminowe odtwarzanie zapasów oraz zaopatrywanie wojsk w środki bojowe i materiałowe, niezbędne do prowadzenia działań w różnych strefach klimatycznych, a także w znacznym oddaleniu od terytorium własnego państwa. Zachowanie ciągłości działań będzie zapewnione poprzez utrzymywanie wysokiego poziomu ukończenia i wyposażenia, zabezpieczenia w środki niezbędne do prowadzenia działań oraz sprawność techniki bojowej.

Zdolność do zachowania ciągłości działań.

5.3. Struktura organizacyjna

63. Organizacja przyszłych sił zbrojnych będzie odzwierciedleniem charakteru i specyfiki stawianych im zadań oraz przyjętej koncepcji prowadzenia walki zbrojnej. Jej istotą będzie „połączoność” (*ang. jointness*). Będzie ona wyrażona w odpowiednich zestawach sił, które będą tworzone na bazie wszystkich rodzajów wojsk i służb oraz obszarów funkcjonalnych poszczególnych rodzajów sił zbrojnych. Każdy zestaw sił będzie szkolony i wyposażony zgodnie z charakterem przewidzianych dla niego zadań. Będzie on posiadał jednakowy poziom zdolności do realizacji zadań na obszarze kraju i poza jego terytorium, w ramach sił zbrojnych Unii Europejskiej oraz Sojuszu, a także w ramach sił powołanych przez inne organizacje międzynarodowe.

Organizacja sił zbrojnych będzie odzwierciedleniem charakteru stawianych im zadań.

64. Struktura organizacyjna SZ RP w perspektywie 2030 będzie wynikiem rozwoju wszystkich komponentów Sił Zbrojnych RP oraz wojsk (służb) stosownie do zadań sił zbrojnych.

65. Liczebność poszczególnych rodzajów sił zbrojnych ulegnie istotnym przewartościowaniom. Coraz większy udział sprzętu wojskowego i systemów uzbrojenia opartego na nowoczesnych technologiach pozwoli na znaczną redukcję liczby żołnierzy przy zachowaniu, a nawet zwiększeniu możliwości bojowych w stosunku do współczesnych pododdziałów, oddziałów i związków taktycznych o porównywalnej strukturze organizacyjnej.

SZ RP będą posiadały większe zdolności bojowe przy mniejszej liczebności.

66. Zintegrowany system dowodzenia i kierowania siłami zbrojnymi będzie miał „spłaszczoną” strukturę, pozwalająca na znaczne skrócenie łańcucha decy-

zyjnego. Jego istotą będzie wyraźne rozdzielenie funkcji planistycznych, dowodzenia oraz wsparcia i zabezpieczenia.

67. W skład SZ RP będą wchodzić: Wojska Lądowe, Siły Powietrzne, Marynarka Wojenna, Wojska Specjalne oraz Żandarmeria Wojskowa. W ramach sił zbrojnych wyodrębnione zostaną również Wojska Informacyjne - stanowiące odpowiedź na przeniesienie części przyszłej walki w sferę informacyjną (elektroniczną, psychologiczną i medialną).

68. **Wojska Lądowe** będą zasadniczym komponentem SZ RP. W perspektywie czasowej 20-25 lat zmienią one jednak swój charakter. Staną się jakościowo nową, wysoce zmechanizowaną formacją wojsk o dużej mobilności i manewrowości bliskiej współczesnym wojskom aeromobilnym. Główny potencjał ogniowy Wojsk Lądowych będą stanowiły oddziały i pododdziały zmechanizowane i zmotoryzowane. Liczący się potencjał ogniowy będą posiadały oddziały pancerne, choć w porównaniu z innymi siłami będą one znacznie mniej liczne. Istotny element wsparcia Wojsk Lądowych stanowić będą oddziały i pododdziały artylerii samobieżnej. Będą wyposażone w nowoczesne artyleryjsko - raketowe systemy walki o dużej donośności oraz precyzji rażenia. Wysoki poziom manewrowości i elastyczności oraz reakcji na zmieniającą się sytuację operacyjno - taktyczną zapewnią oddziały i pododdziały wojsk desantowo - szturmowych oraz kawalerii powietrznej. Wojska Lądowe będą posiadały również pododdziały bezzałogowych, rozpoznawczych statków powietrznych różnej wielkości i zasięgu działania oraz roboty pola walki.

69. **Siły Powietrzne** pozostaną w perspektywie roku 2030 jednym z najważniejszych komponentów struktury organizacyjnej sił zbrojnych. W ich skład wchodzić będzie lotnictwo wojskowe, wyposażone w załogowe i bezzałogowe statki powietrzne, pododdziały i oddziały wojsk obrony powietrznej posiadające mobilne naziemne systemy rażenia typu „ziemia - powietrze” oraz oddziały rozpoznania i obserwacji przestrzeni powietrznej. Ich wyposażenie stanowić będą stałe i mobilne, trójwspółrzędne zestawy aktywnego i pasywnego rozpoznania radiotechnicznego i elektronicznego. Siły powietrzne będą komponentem Sił Zbrojnych RP o najwyższym poziomie integracji z siłami powietrznymi UE i NATO. Komponenty sił powietrznych, w tym głównie lotnictwo oraz systemy obserwacji przestrzeni powietrznej, będą wchodziły w skład zintegrowanego, rozszerzonego systemu obrony powietrznej i przeciwraketowej Unii Europejskiej i NATO. Lotnictwo transportowe/tankowania powietrznego będzie zintegrowane w ramach europejskiego lotnictwa transportowego. Środki systemu bojowego poszukiwania i ratownictwa SP będą stanowiły integralną część europejskiego systemu ratownictwa. SP RP będą zorganizowane w skrzydła, eskadry oraz dywizjony, baterie oraz bataliony.

Wojska Lądowe staną się jakościowo nową formacją wojsk o dużej mobilności i manewrowości.

Siły Powietrzne będą najbardziej zintegrowanym z siłami zbrojnymi NATO rodzajem sił zbrojnych.

Będą one zdolne do samodzielnego działania w ramach sojuszu (koalicji) i ścisłego współdziałania z pozostałymi rodzajami sił zbrojnych.

70. **Marynarka Wojenna** będzie składała się z trzech zasadniczych komponentów: sił okrętowych, lotniczych i brzegowych. Będą to siły o wysokiej efektywności działań oraz sprawnej adaptacji do zmiennych warunków środowiska morskiego. MW będzie posiadała organiczne środki transportu morskiego niezbędne do przerzutu sił i logistycznego zabezpieczenia przyszłych operacji SZ RP poza granicami kraju. Trzonem sił okrętowych będą korwety wielozadaniowe. Będą one zapewniały ochronę linii komunikacyjnych oraz realizację szerokiego spektrum zadań na wodach przybrzeżnych, zarówno na Bałtyku, jak i w znacznym oddaleniu od własnych baz. W obszarze wyłącznej strefy ekonomicznej znaczącą rolę będą odgrywały okręty patrolowe zdolne do wykonania zaskakującego ataku raketowego. Ciężar obrony przeciwninowej spoczywał będzie na uniwersalnych systemach przeciwninowych opartych na sieci bezzałogowych pojazdów podwodnych. Nadbrzeżne systemy obserwacji nawodnej i podwodnej będą wchodziły w skład zintegrowanych systemów obrony baz morskich, portów i szlaków komunikacyjnych. Zasadniczymi elementami struktury organizacyjnej MW będą dywizjony zadaniowe okrętów.

71. Charakter przyszłych zagrożeń przyczyni się do wzrostu znaczenia **Wojsk Specjalnych**. Z tego też powodu będą one zajmowały coraz istotniejszą pozycję w strukturze organizacyjnej SZ RP. Będą to siły o najwyższym stopniu gotowości bojowej, dostępności i poziomie wyszkolenia. Wojska te będą prowadzić operacje specjalne na lądzie, morzu, w powietrzu zarówno samodzielnie, jak i wspólnie z innymi rodzajami sił zbrojnych (komponentami). Wojska Specjalne będą posiadały zdolność do uderzeń na newralgiczne obiekty i osoby o znaczeniu strategicznym, ratowania zakładników, obywateli, niszczenia sieci transmisji danych i urządzeń informatycznych, a także zakłóceń spójności systemów obronnych.

72. Konsekwencją coraz większego znaczenia informacji jako źródła potencjału bojowego oraz walki informacyjnej w działaniach militarnych będzie utworzenie w strukturze sił zbrojnych samodzielnych **Wojsk Informacyjnych**. Będą one integrowały siły i środki rozpoznania i walki elektronicznej, działań psychologicznych oraz działań w środowisku cybernetycznym. Będą przeznaczone do prowadzenia ofensywnych i defensywnych działań realizowanych w celu uzyskania przewagi informacyjnej nad przeciwnikiem i osiągnięcia oczekiwanego militarnego (politycznego) rezultatu końcowego prowadzonych działań. Wojska informacyjne będą prowadziły działania w przestrzeni informacyjnej, w tym w przestrzeni cybernetycznej pozbawionej parametrów geo-

Siły Marynarki Wojennej będą się charakteryzowały wysoką sprawnością adaptacją do warunków środowiska morskiego.

Wojska Specjalne będą formacją o najwyższej gotowości i dostępności.

Wojska Informacyjne będą zasadniczym narzędziem walki w przestrzeni informacyjnej.

graficznych, niemierzalnej i nieograniczonej. Granice tej przestrzeni wyznaczać będą poziom aktualnego rozwoju techniki informatycznej przeciwnika oraz poziom i skala jego „osieciowienia”.

73. Istotnym elementem struktury organizacyjnej sił zbrojnych będzie **Żandarmeria Wojskowa**. Formacja ta obok realizacji zadań ustawowych na rzecz Sił Zbrojnych RP w wymiarze wewnętrznym, będzie również istotnym komponentem sił stabilizacyjnych realizujących zadania operacyjne poza granicami kraju. Żandarmeria Wojskowa działając samodzielnie, bądź jako siły wsparcia dla jednostek bojowych (pozostałych komponentów sił zadaniowych), będzie na obszarze operacyjnym realizowała zadania głównie o charakterze policyjnym (policyjno - wojskowym) obejmujące: przywracanie i utrzymywanie porządku publicznego, ochronę ludności i mienia, zwalczanie przestępczości zorganizowanej, nadzorowanie szlaków komunikacyjnych, doradzanie i szkolenie lokalnej policji, pomoc w prowadzeniu śledztw kryminalnych, działania antyterrorystyczne, kontrola granic w tym blokowanie przemytu broni oraz swobodnego przemieszczania się osób podejrzanych o działalność terrorystyczną, a także gromadzenie ogólnych danych wywiadowczych.
74. W perspektywie 20-25 lat coraz większego znaczenia będzie nabierał podział sił zbrojnych według określonych, funkcjonalnych zestawów sił o połączonym charakterze. Będą to siły reagowania i siły stabilizacyjne tworzone na bazie jednostek bojowych i wsparcia bojowego oraz siły zintegrowanego zabezpieczenia.
75. **Siły reagowania** będą tworzyły ogniowy trzon Sił Zbrojnych RP. Siły te będą szkolone i przygotowywane do udziału oraz prowadzenia pełnoskalowych operacji o wysokiej intensywności, przeciwko regularnym siłom zbrojnym, realizowanych w ramach międzynarodowych sił połączonych na terytorium kraju, obszarze euroatlantyckim, a także poza ich granicami. Będą one zdolne do prowadzenia działań we wszystkich wymiarach przyszłego pola walki oraz w uwarunkowaniach sieciocentrycznego pola walki. Siły reagowania będą składały się z nowoczesnie wyposażonych, o wysokim stopniu gotowości bojowej komponentów: lądowego, morskiego i powietrznego oraz połączonych dowództwa. Na bazie tych sił będą tworzone grupy zadaniowe, wydzielane do unijnych i sojuszniczych sił połączonych oraz kontyngenty sił, wydzielane do operacji realizowanych w układzie koalicyjnym.
76. **Siły stabilizacyjne** będą największym liczebnie zestawem sił bojowych. Będą to siły o lekkim i mobilnym charakterze przeznaczone do realizacji szerokiego spektrum zadań w ramach długotrwałych operacji stabilizacyjnych niskiej i średniej intensywności. Siły te będą przygotowane i zdolne do prowa-

Żandarmeria Wojskowa będzie istotnym komponentem sił stabilizacyjnych.

Coraz większe znaczenie będą zyskiwały funkcjonalne zestawy sił o połączonym charakterze.

Siły reagowania będą dysponowały największym potencjałem ogniowym.

Siły stabilizacyjne będą najbardziej mobilnym zestawem sił.

dzenia operacji przeciwko rozproszonym, uzbrojonym oddziałom i pododdziałom zbrojnym oraz innym przeciwnikom prowadzącym działania o asymetrycznym charakterze. Ich zadaniem będzie również realizacja przedsięwzięć w ramach współpracy cywilno - wojskowej (*ang. Civil Military Cooperation*). Wyposażenie sił stabilizacyjnych stanowić będą głównie kołowe transportery opancerzone oraz uniwersalne, wielozadaniowe pojazdy terenowe o wysokiej mobilności, środki rozpoznania powietrznego (rozpoznawczo-uderzeniowe) oraz różnego typu okręty. Siły stabilizacyjne będą monitorowały przestrzeganie nałożonego embarga gospodarczego, rozdzielały strony konfliktu, monitorowały zawieszenie broni, a także neutralizowały siły dążące do dezorganizacji procesu stabilizacji politycznej, społecznej i gospodarczej. Siły te będą również zdolne do obrony obywateli, polityków i infrastruktury gospodarczej oraz komunikacyjnej, a także utrzymania porządku publicznego w określonym obszarze operacyjnym.

77. Potencjał logistyczny sił zbrojnych oraz zasadnicze elementy zabezpieczenia bojowego o nieogniowym charakterze będą tworzyły **siły zintegrowanego zabezpieczenia**. Ten zestaw sił integrował będzie zasoby osobowe, sprzętowe i materiałowe zabezpieczenia logistycznego oraz medycznego, obrony przed bronią masowego rażenia, transportu, ochrony i obrony, administracji wojskowej oraz szkolnictwa wojskowego. W skład tych sił będą wchodziły również siły i środki zabezpieczenia dowodzenia, rozpoznania szczebla strategiczno - operacyjnego, wywiadu i kontrwywiadu wojskowego, współpracy cywilno - wojskowej, działań informacyjnych, a także zabezpieczenia topograficznego i hydrometeorologicznego. Zintegrowanie tych elementów w jednym zestawie pozwoli na efektywniejsze wykorzystanie potencjału logistycznego oraz zabezpieczenia bojowego całych sił zbrojnych. Głównym zadaniem tych sił będzie wydzielanie odpowiedniej do potrzeb, ilości sił i środków oraz zdolności niezbędnych do zapewnienia wysokiej efektywności i ciągłości działań bojowych sił reagowania i stabilizacyjnych podczas przygotowania i prowadzenia operacji.

5.4. Zasoby osobowe

78. Siły Zbrojne RP zachowają swój narodowy charakter, kultywować będą narodowe tradycje wojskowe.
79. Personel będzie jednym z kluczowych elementów potencjału przyszłych sił zbrojnych. Jego kwalifikacje, zdolności, aktywność i motywacja będą bowiem w istotny sposób decydowały o wartości sił zbrojnych jako całości oraz ich poszczególnych komponentów.
80. Posiadanie w wyposażeniu Sił Zbrojnych RP nowoczesnego, bardziej efek-

Siły zintegrowanego zabezpieczenia będą obejmowały potencjał logistyczny oraz zasadnicze elementy zabezpieczenia bojowego o nieogniowym charakterze.

Kluczowym elementem potencjału Sił Zbrojnych RP będą zasoby osobowe.

tywnego sprzętu wojskowego i uzbrojenia, opartego na wyrafinowanej technice, z jednej strony wpłynie na zmniejszenie liczebności stanów osobowych sił zbrojnych, jednak z drugiej strony postawi przed kandydatami do służby wojskowej zwiększone wymagania w zakresie wiedzy, samodzielności, dyscypliny wewnętrznej i odpowiedzialności.

81. Udział w operacjach bojowych, realizowanych w zróżnicowanych warunkach klimatycznych i geograficznych, a także specyfika służby wojskowej, będą wymagały od szeregowych i podoficerów wysokiego poziomu wytrzymałości fizycznej, psychicznej, dużej motywacji do działania w skrajnie ciężkich i niebezpiecznych warunkach, a także osobistej elastyczności. Dowódcy taktyczni będą musieli być zdolni do samodzielnego podejmowania szybkich i trafnych decyzji w warunkach dużego stresu. W wielu przypadkach będą one bowiem miały strategiczne znaczenie i będą mogły decydować o militarnym powodzeniu lub politycznej klęsce całej misji.
82. Kadra Sił Zbrojnych RP będzie składała się z trzech korpusów osobowych budowanych na bazie żołnierzy służby zawodowej i żołnierzy ochotniczej służby kontraktowej. Najliczniejszą grupę żołnierzy SZ RP będzie stanowił korpus osobowy szeregowych, bazujący głównie na żołnierzach służby kontraktowej. Korpus ten w perspektywie dwóch dekad będzie obejmował około 55 - 60% ogólnej liczby stanowisk etatowych sił zbrojnych. Trzon żołnierzy służby zawodowej tworzył będzie korpus podoficerów. Podoficerowie stanowiący ponad 30% żołnierzy będą bezpośrednimi dowódcami, wychowawcami i instruktorami podporządkowanych im żołnierzy służby kontraktowej i zawodowej. Korpus oficerów stanowił będzie około 10 - 15% ogólnej liczby stanowisk etatowych.
83. Oficer przyszłych sił zbrojnych będzie charakteryzował się profesjonalizmem, wysoką wiedzą ogólną i fachową. Będzie wyróżniać się kreatywnością, adaptacyjnością i zdolnością do ustawicznego kształcenia. Oficer - dowódca będzie samodzielnym organizatorem, liderem rozumiejącym wszystkie aspekty i uwarunkowania działania (polityczne, militarne i prawne) dowodzonej przez niego formacji. Przyszły oficer będzie posiadał umiejętność wykorzystywania nowoczesnych technologii informatycznych, które umożliwią mu podejmowanie szybkich decyzji, nie tylko na podstawie własnego doświadczenia, ale także nowoczesnych środków wsparcia procesu decyzyjnego.
84. Rozwijająca się gospodarka narodowa i otwartość europejskiego rynku pracy generujące nowe miejsca zatrudnienia, a także przewidywany w najbliższych 20 latach niż demograficzny w Polsce spowodują, że SZ RP będą musiały sprostać zwiększonym wymaganiom przyszłego rynku pracy. Siły zbrojne będą dążyły do zapewnienia atrakcyjności i konkurencyjności służby woj-

Zwiększą się w istotny sposób wymagania stawiane kandydatom do służby w siłach zbrojnych.

Korpus podoficerów będzie stanowił trzon żołnierzy służby zawodowej.

Charakter zadań oraz nowoczesne systemy uzbrojenia spowodują przewartościowanie modelu oficera SZ RP.

Konkurencyjność służby wojskowej zapewnią kompleksowe pakiety motywacyjne.

skowej w stosunku do warunków cywilnego rynku pracy poprzez systematyczną rozbudowę kompleksowych pakietów motywacyjnych. Ich ramy tworzyć będą: konkurencyjny system wynagrodzeń, odpowiednie warunki socjalno - bytowe, zaplanowana i przejrzysta ścieżka rozwoju zawodowego, stabilność zatrudnienia, a także system podwyższania wykształcenia oraz kwalifikacji zawodowych.

85. W perspektywie najbliższych 20 - 25 lat będzie systematycznie wzrastał ilościowy udział kobiet w Siłach Zbrojnych RP oraz nastąpi przewartościowanie ich roli. W coraz większym zakresie będą one przejmowały funkcje zarezerwowane do tej pory wyłącznie dla mężczyzn. W istotny sposób wzrośnie liczba kobiet w jednostkach bojowych, realizujących zadania o charakterze operacyjnym w ramach misji pokojowych czy operacji reagowania kryzysowego.

Kobiety będą stanowiły istotny odsetek żołnierzy.

5.5. Szkolenie i szkolnictwo wojskowe

86. System edukacyjny przyszłych sił zbrojnych będzie niezwykle ważnym instrumentem kształtowania wiedzy, umiejętności zawodowych, cech kierowniczych i przywódczych oraz językowych personelu wojskowego. Jego istotą będzie profesjonalne przygotowanie szeregowych, podoficerów i oficerów służby czynnej i sił rezerwowych do objęcia stanowisk służbowych i realizacji stawianych im zadań.

System edukacji wojskowej będzie zdolny do sprostanowania nowym wyzwaniom.

87. System edukacji wojskowej będzie dążył do sprostania wyzwaniom generowanym przez gwałtowny rozwój technologiczny, przeobrażenia zachodzące w sferze polityczno - militarnej oraz operacyjnej. Będzie to realizowane poprzez wdrożenie elastycznego systemu szkolenia i kształcenia ustawicznego, postrzeganego jako proces całościowy, realizowany w różnych formach przez cały okres służby wojskowej, na bazie własnych ośrodków kształcenia, jak i placówek cywilnych. Będzie to realizowane również poprzez efektywny system zbierania wniosków i doświadczeń (*ang. lessons learned*) wynikających z udziału sił zbrojnych w operacjach oraz implementacji tych wniosków do programów szkolenia i kształcenia, prowadzenia ćwiczeń, koncepcji operacyjnych oraz doktryn.

88. Wojskowy system edukacyjny będzie oparty na dwóch zasadniczych filarach. Pierwszy filar stanowić będą ośrodki i centra szkoleniowe rodzajów sił zbrojnych. Drugi filar stanowić będzie uczelnia wyższa integrująca w sobie funkcje realizowane obecnie przez szkoły oficerskie oraz akademie wojskowe (WAT, AON, AMW). Ośrodki i centra szkoleniowe będą szkoliły głównie szeregowych i podoficerów w zakresie specjalistycznym i ogólnowojskowym. Uczelnia wyższa będzie kształciła oficerów w specjalnościach wynikających z po-

Wojskowy system edukacyjny będzie oparty na dwóch zasadniczych filarach.

trzeb poszczególnych rodzajów sił zbrojnych, a także będzie przygotowywała oficerów do objęcia stanowisk służbowych w narodowych i międzynarodowych dowództwach i sztabach, właściwych dla wyższego personelu dowódczo - sztabowego. Kształcenie oficerów będzie realizowane w zintegrowanych grupach szkoleniowych, składających się z oficerów sił lądowych, morskich, powietrznych i sił specjalnych. Istotnym obszarem działalności uczelni wyższej będzie przygotowanie kadr cywilnych na potrzeby sektora obronnego, a także prowadzenie badań i studiów strategicznych oraz działalności eksperckiej w zakresie bezpieczeństwa narodowego i międzynarodowego oraz techniki i technologii obronnych.

89. Wojskowy system edukacyjny będzie ściśle zintegrowany z sojuszniczym systemem szkolnictwa wojskowego. Będzie się to wyrażało poprzez wprowadzanie jednolitych standardów kształcenia, wymiany kadry instruktorskiej i dydaktyczno - naukowej oraz słuchaczy i studentów, organizacji i prowadzenia wspólnych ćwiczeń o charakterze międzynarodowym.
90. Infrastruktura techniczna systemu edukacyjnego Sił Zbrojnych RP będzie oparta na nowoczesnych systemach i technologiach informatycznych. Standardem stanie się wykorzystywanie na wszystkich poziomach kształcenia personelu wojskowego, techniki cyfrowej i systemów symulacyjnych, dzięki którym możliwe będzie generowanie wirtualnej „rzeczywistości pola walki” oraz sytuacji operacyjno - taktycznej. Nowoczesne symulatory i trenażery będą również stanowiły część techniczną bazy treningowo - szkoleniowej żołnierzy. Będą one obejmowały zarówno laserowe (elektroniczne) symulatory środków ogniowych, jak również urządzenia do zgrzywania (szkolenia osób funkcyjnych załóg platform bojowych) oraz kompleksowego szkolenia załóg.
91. Istotną część kadry instruktorskiej i dydaktycznej w ośrodkach szkolenia, stanowić będą oficerowie i podoficerowie, z doświadczeniem wyniesionym z operacji i misji wojskowych prowadzonych poza granicami kraju lub zdobytym podczas pełnienia obowiązków służbowych w międzynarodowych dowództwach i sztabach.

5.6. Technika wojskowa

92. Nowoczesne systemy uzbrojenia oraz sprzęt wojskowy będą stanowić podstawowy fundament zdolności operacyjnych przyszłych Sił Zbrojnych RP. Będą one tworzone w oparciu o nowoczesne rozwiązania technologiczne w mikroelektronice i teleinformatyce, a także osiągnięcia w zakresie nauk biologicznych, nanotechnologii i pozyskiwania nowych źródeł energii. Dzięki ich zastosowaniu zapewniona będzie wysoka efektywność zdobywania i zarządzania informacjami, komunikacja, precyzja uderzeń oraz skuteczna

System edukacyjny SZ RP będzie ściśle zintegrowany z sojuszniczym systemem szkolnictwa.

Standardem będzie wykorzystanie techniki cyfrowej i systemów symulacyjnych.

Technika wojskowa będzie bazowała na nowoczesnych rozwiązaniach.

ochrona przed skutkami działań przeciwnika.

93. Nowoczesność systemów walki i uzbrojenia będzie zapewniona poprzez integrację polskiego przemysłu zbrojeniowego z przemysłem państw unijnych i sojuszniczych, umiędzynarodowieniu badań, uczestnictwie Polski w międzynarodowych programach badawczo - rozwojowych i produkcyjnych oraz projektach wspólnych zakupów sprzętu wojskowego. Dzięki konsolidacji przemysłu obronnego oraz uczestnictwie Polski we wspólnych programach zostanie zapewniona interoperacyjność (jednolitość) uzbrojenia i sprzętu wojskowego. Utrzymanie nowoczesności technicznej SZ RP będzie również realizowane poprzez proces szybkiej konwersji powstałych na rynku cywilnym możliwości technologicznych w sprzęt wojskowy spełniający techniczne i operacyjne wymagania sił zbrojnych.
94. Stopień i tempo rozwoju technologii oraz jej upowszechniania się, a także coraz wyższe koszty jednostkowe sprzętu wojskowego i systemów rażenia spowoduje, że będą one wprowadzane do sił zbrojnych w stosunkowo krótkich seriach. Będą one także posiadały wysoki potencjał modernizacyjny (szczególnie w zakresie zastosowania dynamicznie rozwijającej się technologii cyfrowej i systemów zarządzania informacjami), tak aby możliwe było utrzymanie ich wysokiego poziomu nowoczesności i walorów bojowych na drodze modernizacji i rozbudowy w okresie całego cyklu życia.
95. Zasadniczą cechą wszystkich systemów walki oraz sprzętu wojskowego będzie zdolność do ich funkcjonowania w uwarunkowaniach systemów sieciowych. Jego bazę stanowić będzie nowoczesna cyfrowa platforma teleinformatyczna wielokierunkowej wymiany informacji, posiadająca wielopoziomowy system bezpieczeństwa. Sieć będzie integrowała w sposób kompleksowy środki rozpoznania, decydujące oraz środki rażenia, a także sprzęt wojskowy pozostałych obszarów funkcjonalnych sił zbrojnych.
96. Pełna implementacja w praktyce kształtujących się obecnie koncepcji sieciocentrycznego pola walki, spowoduje przekształcenie w perspektywie 20-25 lat Sił Zbrojnych RP w siły w pełni „usieciowione”. Zapewni to pełny dostęp do informacji, zdolności komunikowania się, precyzji uderzeń oraz większej ochrony przed skutkami działań przeciwnika.
97. **System rozpoznania** będzie bazował na szerokiej gamie wielospektralnych aktywnych i pasywnych (tj. cyfrowe kamery, skanery, radary, urządzenia elektroniczne) sensorów rozpoznawczych. Będą one zdolne do zdobywania informacji o przeciwniku prowadzącym działania w przestrzeni powietrznej, na lądzie i morzu oraz o środowisku walki w szerokim zakresie spektrum elektromagnetycznego, w dzień i w nocy, niezależnie od warunków atmosferycznych. Sensory rozpoznawcze będą także umożliwiały skanowanie bu-

Polski przemysł zbrojeniowy będzie zintegrowany z przemysłem unijnym.

Sposobem utrzymania nowoczesności uzbrojenia i sprzętu wojskowego będzie jego stała modernizacja.

Zdolność do działania sieciocentrycznego będzie podstawową cechą systemów walki oraz sprzętu wojskowego.

System rozpoznania SZ RP będzie bazował na szerokiej gamie sensorów rozpoznawczych.

dynków i odtworzenie, bez wchodzenia do środka, ich konstrukcji oraz zlokalizowanie przebywających w nich osób. Sensory rozpoznawcze będą rozmieszczone na pokładach załogowych i bezzałogowych statków powietrznych (mini- i mikroroboty rozpoznawcze pododdziałów wojsk lądowych, jak i statki powietrzne o dużej długotrwałości lotu i zasięgu rozpoznania), załogowych oraz zdalnie sterowanych platformach lądowych i morskich, a także w głowicach środków rażenia. Będą one rozmieszczane na ważnych obszarach lądowych (czujniki ruchu, sejsmiczne, akustyczne i magnetyczne), a także będą stanowiły wyposażenie indywidualne pojedynczych żołnierzy. Sensory rozpoznawcze będą powiązane horyzontalnie w jeden zintegrowany system rozpoznania, bazujący na szerokopasmowych, odpornych na zakłócenia i broń wiązkową, systemach szybkiej transmisji danych oraz kanałach łączności satelitarnej. Dzięki temu, zdobyte przez sensory dane rozpoznawcze będą przesyłane w czasie rzeczywistym do stanowisk dowodzenia znajdujących się na różnych szczeblach dowodzenia lub bezpośrednio, do środków bojowych systemu rażenia konwencjonalnego i informacyjnego. Techniczną bazę systemu rozpoznania sił zbrojnych tworzyć będą również systemy przetwarzające dane w konkretne informacje, oraz umożliwiające przekształcanie danych w postaci słowa, tekstu, obrazu, dźwięku, znaku czy sekwencje wideo w jednolity format umożliwiający ich wizualizację w postaci zintegrowanego obrazu pola walki. SZ RP będą posiadały również dostęp do wojskowych lub komercyjnych sensorów rozpoznawczych rozmieszczonych i operujących w przestrzeni kosmicznej zapewniających wielospektralne zobrazowanie powierzchni ziemi.

98. **System dowodzenia** siłami zbrojnymi bazował będzie na zaawansowanych technologiach telekomunikacyjnych oraz informatycznych, obejmujących szerokopasmowe systemy transmisji danych, systemy komputerowe i oprogramowanie. Ważną częścią systemu dowodzenia będą także sieci odizolowanych fizycznie, ale jednolitych w wymiarze informacyjnym, banków informacji oraz elektroniczne systemy zobrazowania sytuacji operacyjnej. Elementy te, zintegrowane ze sobą w jeden system będą stanowiły bazę techniczną wspólnego środowiska informacyjnego, obejmującą wszystkie stanowiska i punkty dowodzenia siłami zbrojnymi na strategicznym, operacyjnym i taktycznym szczeblu dowodzenia. Nowoczesne technologie wspierające proces decyzyjny pozwolą na osiągnięcie wysokiej sprawności i przyspieszenie procesu podejmowania decyzji, wydawania rozkazów, stawiania zadań, a także na bieżące monitorowanie przebiegu operacji.
99. **System rażenia** SZ RP będą stanowiły załogowe i bezzałogowe platformy lądowe (zdalnie sterowane pojazdy), powietrzne i morskie. Będą one wypo-

System dowodzenia będzie bazował na szerokopasmowych systemach transmisji danych, systemach komputerowych, a także sieciach inteligentnych banków informacji.

sażone w nowoczesne systemy nawigacyjno - celownicze oraz broń precyzyjnego rażenia (amunicje, rakiety, zasobniki z autonomicznie naprowadzającymi się podpociskami zaprogramowanymi do zwalczania wyłącznie wcześniej określonej kategorii obiektów, środki walki elektronicznej), a także środki rażenia o charakterze nieśmiercionośnym. Dzięki zdolności do pozyskiwania informacji z zewnętrznej sieci informacyjnej, niezbędnej do wykrycia i lokalizacji obiektów ataku, ich rozpoznania oraz kierowania pokładowymi środkami rażenia, wyposażenie platform bojowych stanowiły będą jedynie niezbędne systemy zabezpieczające ich funkcjonowanie na sieciocentrycznym polu walki. Nowe jakościowo systemy, będą przy tym posiadały wyraźne cechy uniwersalności i wielozadaniowości, wynikające ze wzrostu ich „inteligencji”. Wielozadaniowość systemów rażenia będzie polegała na możliwości ich użycia do różnych zadań poprzez wyposażanie ich w odpowiednie, posiadające charakter modułów pakiety wyposażenia (*ang. mission kits*), które w zależności od potrzeb będzie można szybko zdemontować oraz zastąpić innymi.

- Platformy bojowe wykorzystywane w **Wojskach Lądowych** będą charakteryzowały się mniejszymi gabarytami, manewrowością i zdolnością do przerzutu drogą powietrzną. Będą one posiadały hybrydowe jednostki napędowe. Zwiększona odporność na zniszczenia zapewniona będzie dzięki większej ilości efektywniejszych środków przeciwdziałania, zastosowanie nowych typów opancerzenia aktywnego oraz zmniejszoną sygnaturą elektroniczną. Platformy te będą posiadały również systemy ochronne, które zapewnią załodze przetrwanie w przypadku jej zniszczenia. Będą one także posiadały znacznie większą siłę ognia wynikającą między innymi ze wzrostu skuteczności głowic bojowych, zastosowaniu efektywniejszych systemów kierowania walką oraz systemów pozyskiwania i wymiany informacji o środowisku walki. System rażenia Wojsk Lądowych będzie posiadał również zdalnie sterowane roboty do niszczenia min, ładunków wybuchowych, burzenia oraz wykonywania przejść.
- **Siły powietrzne** będą dysponowały systemami uzbrojenia posiadającym znacznie większy zasięg zastosowania i wyposażonych w szeroki wachlarz systemów naprowadzania. Systemy te pozwolą na uniezależnienie prowadzenia działań bojowych od warunków atmosferycznych, pory doby, a także zapewnią wysoką precyzję uderzeń. Podsystem obrony powietrznej sił powietrznych, stanowiący immanentną część zintegrowanego systemu obrony powietrznej (aktywnej wielowarstwowej obrony przeciwrakietowej) NATO/UE będzie natomiast wyposażony w kolejne generacje mobilnych systemów raketowych zdolnych do jednoczesnego zwalczania kil-

System rażenia dysponował będzie szerokim spektrum załogowych i bezzałogowych platform bojowych wyposażonych w broń inteligentną o wysokiej precyzji rażenia.

ku celów powietrznych o zróżnicowanej charakterystyce, w tym statków powietrznych o niskiej skutecznej powierzchni odbicia, rakiet skrzydlatych, taktycznych rakiet balistycznych, a nawet pocisków przeciwradiolokacyjnych. Siły powietrzne będą wyposażone w wielozadaniowe, bezzałogowe statki powietrzne, łączące funkcje rozpoznawcze z zadaniami o charakterze uderzeniowym.

- Platformy bojowe wchodzące w skład systemu rażenia **Marynarki Wojennej**, z uwagi na ich modułowy charakter i wysoki stopień integracji systemów uzbrojenia, będą posiadały stosunkowo mniejsze gabaryty i mniej liczną załogę przy jednoczesnym zwiększeniu ich siły i precyzji ognia. Nieodłącznym elementem platform załogowych podkreślającym cechy wielozadaniowości będzie posiadanie na ich pokładach środków bezzałogowych różnej skali (powietrznych, nawodnych i podwodnych). Podstawowym uzbrojeniem okrętowym, przeznaczonym do niszczenia celów lądowych, nawodnych i powietrznych będą systemy raketowe o dużej precyzji, większej manewrowości i odporności na zakłócenia. Zdolność do przetrwania morskich platform bojowych będzie przejawiała się w minimalizacji sygnatury elektronicznej, sprawnej adaptacji do warunków środowiska morskiego oraz efektywności systemów uzbrojenia i walki elektronicznej poprzez nowatorskie rozwiązania konstrukcyjne, użycie do budowy materiałów kompozytowych i rozwój technologii pozyskiwania informacji o środowisku. Zwiększenie możliwości rażenia celów w rejonie operacyjnej odpowiedzialności Marynarki Wojennej osiągnane będzie poprzez wykorzystanie nadbrzeżnych systemów raketowych, obrony baz morskich, portów i szlaków komunikacyjnych.

100. **Wyposażenie osobiste przyszłego żołnierza SZ RP** ulegnie radykalnej zmianie. Zmieni się jego wygląd – mundur/kombinezon, będzie już odzieżą o cechach inteligentnych zapewniających zwiększoną ochronę, zwiększony komfort i wspomaganie pomocy medycznej. Na wyposażenie będzie się składać nowoczesne uzbrojenie, ale także i inne elementy znacznie zwiększające skuteczność działania żołnierza. Środki łączności, sensory, wyświetlacze, GPS zapewnią wysoki poziom świadomości sytuacyjnej, znacznie wykraczającej poza to, co będzie mógł widzieć własnymi oczami.

Wyposażenie osobiste przyszłego żołnierza sprawi, że będzie on stanowić samodzielny system bojowy.

ZAKOŃCZENIE

Zmieniające się środowisko bezpieczeństwa, w tym także operacyjne, wymusza konieczność dostosowania sił zbrojnych do nowych wyzwań. Jest to możliwe tylko poprzez dokonanie gruntownej zmiany w ramach transformacji SZ. Punktem wyjścia, a zarazem warunkiem niezbędnym do skutecznego przeprowadzenia transformacji sił zbrojnych jest realizacja spójnej, popartej głębokimi analizami Wizji Sił Zbrojnych, która uzyskałaby powszechne poparcie środowisk politycznych, społecznych, jak również naukowych i wojskowych.

„Wizja Sił Zbrojnych RP – 2030” stanowi próbę określenia kształtu i charakteru przyszłych Sił Zbrojnych RP. Jest także próbą przeorientowania dotychczasowej filozofii funkcjonowania sił zbrojnych z modelu statycznego, nastawionego głównie na obronę terytorium Polski przed atakiem sił konwencjonalnych, na elastyczny i nowoczesny, odpowiadający realiom XXI wieku, instrument polityki bezpieczeństwa.

Prognozowanie przyszłości jest przedsięwzięciem wysoce złożonym i z natury obciążonym ryzykiem niespełnienia ze względu na zmienność środowiska, jak i wpływu nowych uwarunkowań zewnętrznych. Podobnie próba określenia charakteru, kształtu oraz zdolności, jakimi powinny dysponować Siły Zbrojne RP za 20-25 lat, jest obciążona takim ryzykiem.

Dlatego też, prezentowane opracowanie ma charakter otwarty i powinno stanowić podstawę do długoterminowego planowania rozwoju sił zbrojnych.